

Opgang, 28 januari

Teksten

1 – William Byrd (c.1543-1623): “Hodie beata virgo Maria”, Gradualia I (1605) (a 4) (The Cardinal’s Music, o.l.v. Andrew Carwood)

Het graduale is een onderdeel van het proprium van de mis, het ‘trapgebed’ dat door de priester wordt gebeden na het voorlezen van het Epistel. Het is meestal een ingewikkelde zangpartij die voorbehouden is aan de beste zangers.

Hodie beata Virgo Maria puerum Jesum
praesentavit in templo, et Simeon, repletus Spiritu
Sancto, accepit eum in ulnas suas, et benedixit
Deum in aeternum.

Vandaag heeft de maagd Maria het kind Jezus in de
tempel opgedragen; en Simeon, vervuld van de
Heilige Geest, nam het in zijn armen, en
verheerlijkte God eeuwiglijk.

2 – Johann Eccard (1553-1611): “Maria wallt zum Heiligtum” (a 6) (Ars Nova Copenhagen, o.l.v. Paul Hillier)

Maria wallt zum Heiligtum und bringt ihr Kindlein
dar, das schaut der greise Simeon, wie ihm
verheißen war.
Da nimmt er Jesum in den Arm und singt im Geiste
froh:
“Nun fahr' ich hin mit Freud, dich, Heiland, sah ich
heut, du Trost von Israel, das Licht der Welt.”

Hilf nun, du liebster Jesu Christ, dass wir zu jeder
Frist an dir, wie auch der Simeon all uns're Freude
han und kommt die Zeit, sanft schlafen ein und
also singen froh:
“Nun fahr' ich hin mit Freud, dich, Heiland, sah ich
heut, du Trost von Israel, das Licht der Welt.”

Maria reist naar de tempel en brengt haar Kindje
daar, die wordt gezien door de grijze Simeon, zoals
voorspeld.
Daar neemt Hij Jezus in zijn arm en zingt vol
vreugde:
“Nu kan ik in vreugde heengaan, want vandaag heb
ik U, Heiland, gezien, Gij troost van Israel, het Licht
van de wereld.”
Liefste Heer Jezus, maak dat wij te allen tijde in U
onze vreugde vinden, en zoals Simeon deed,
wanneer de tijd komt dat wij inslapen, ook vol
vreugde zingen:
“Nu kan ik in vreugde heengaan, want vandaag heb
ik U, Heiland, gezien, Gij troost van Israel, het Licht
van de wereld.”

3 – Heinrich Ignaz Franz Biber (1644 – 1704): “Rosenkranzsonate no. 4, De voorstelling in de tempel”, Ciacona met 12 variaties (Les Passions de l’Ame, Meret Lüthi)

Biber heeft zijn Rosenkrantz Sonaten gebaseerd op de vijftien “geheimen” die gebeden worden in het rozenkransgebed. Nummer 4 is gebaseerd op het 4e gebed, in de eerste zgn. “vreugdevolle geheimen”. De reeks wordt met een 16e sonate (Passacaglia) afgesloten.
Biber past in deze sonates zogenaamde “scordatura” toe: de snaren van de viool worden anders gestemd om de klankkleur van het instrument aan te passen, specifieke lichte dissonanties te creëren, en bepaalde (anders onmogelijke) dubbelgreep-akkoorden mogelijk te maken. In de 13e sonate zijn de snaren A-D-A-D gestemd (i.p.v. de standaard G-D-A-E).

Vervolg op pagina 2

4 – Heinrich Schütz (1585-1672): “Herr, nun lässest du deinen Diener in Frieden fahren”, SWV 432 (a 6) (Vox Luminis, o.l.v. Lionel Meunier)

Schütz componeerde 2 versies (de andere is SWV 433) in 1656 voor de uitvaart van Johann Georg I, keurvorst van Saksen, die meer dan 40 jaar Schütz's schutspatroom was. Mogelijk waren deze twee versies bedoeld om vóór en na de preek te worden gezongen.

Herr, nun lässest du deinen Diener in Frieden fahren, wie du gesagt hast. Denn meine Augen haben deinen Heiland gesehen, welchen du bereitet hast vor allen Völkern, ein Licht zu erleuchten die Heiden, und zum Preis deines Volk Israel.

Nu laat U, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, volgens Uw woord. Want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien, die U bereid hebt voor de ogen van alle volken, een licht om de heidenen te verlichten en om Uw volk Israël te verheerlijken.

5 – Sergej Vasiljevitsj Rachmaninov (1873-1943): “Nunc dimittis”, Vespers Op. 37 (1915), nr. 5 (Voces8)

Vespers (of avondgebeden) behoren tot de getijden in de Rooms-katholieke en Oosters-orthodoxe kerk en worden gebeden in de vooravond. Het woord komt uit het Latijnse ‘vespera’ dat avond betekent.

Bij zijn eigen begrafenis werd deze vesper nr. 5 op zijn uitdrukkelijk verzoek uitgevoerd. Hij beschouwde de vespers als zijn ‘Nachtwake’.

Nyne otpushchayeshi raba Tvoego, Vladyko, po glagolu Tvoyemu s mirom.
Yako videsta ochi moi spaseniye Tvoye, ezhe esi ugotoval pred litsem vsekhn lyudei, svet vo otkrovenie yazykov, i slavu lyudei Tvoikh Izrailya.

Nu laat U, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, volgens Uw woord.
Want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien, die U bereid hebt voor de ogen van alle volken, een licht om de heidenen te verlichten en om Uw volk Israël te verheerlijken.

6 – Johann Christoph Bach (1642-1703): “Herr, nun lässest du deinen Diener in Friede fahren”, JCB 12 (a 8) (Vox Luminis, o.l.v. Lionel Meunier)

Dit is een motet voor twee vier-stemmige koren. Aan het slot wordt de belangrijkste openingszin herhaald, zoals later in ‘da capo’ aria's vaker zal worden toegepast.

Herr, nun lässest du deinen Diener in Frieden fahren, wie du gesagt hast.
Denn meine Augen haben deinen Heiland gesehen, welchen du bereitet hast vor allen Völkern, ein Licht zu erleuchten die Heiden, und zum Preis deines Volk Israel.

Nu laat U, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, volgens Uw woord.
Want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien, die U bereid hebt voor de ogen van alle volken, een licht om de heidenen te verlichten en om Uw volk Israël te verheerlijken.

Herr, nun lässest du deinen Diener in Frieden fahren, Herr, Herr, in Friede, Herr.

Nu laat U, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, Heer, Heer, in vrede, Heer.